

9.1

a) $x^6 = 729$

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 729 kuudes juuri ja sen vastaluku.

$$\begin{array}{ll} x = \sqrt[6]{729} & \text{tai} \quad x = -\sqrt[6]{729} \\ = 3 & = -3 \end{array}$$

Laskimella $729^{\frac{1}{6}} = 3$.

b) $x^3 = -343$

Yhtälön ratkaisu on luvun -343 kolmas juuri.

$$\begin{array}{l} x = \sqrt[3]{-343} \\ = -7 \end{array}$$

Laskimella $(-343)^{\frac{1}{3}} = -7$.

c) $x^8 = -512$

Yhtälöllä ei ole ratkaisuja, koska minkään luvun kahdeksas potenssi ei ole negatiivinen luku.

Vastaus

a) $x = -3$ tai $x = 3$

b) $x = -7$

c) ei ratkaisuja

9.2

a) $x^5 = 32$

$$x = \sqrt[5]{32} \\ = 2$$

Yhtälön ratkaisu on luvun 32 viides juuri.

Laskimella $32^{\frac{1}{5}} = 2$.

b) $x^8 = 6561$

$$x = \sqrt[8]{6561} \quad \text{tai} \quad x = -\sqrt[8]{6561} \\ = 3 \quad \quad \quad = -3$$

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 6561 kahdeksas juuri ja sen vastaluku.

Laskimella $6561^{\frac{1}{8}} = 3$.

c) $x^4 = 625$

$$x = \sqrt[4]{625} \quad \text{tai} \quad x = -\sqrt[4]{625} \\ = 5 \quad \quad \quad = -5$$

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 625 neljäs juuri ja sen vastaluku.

Laskimella $625^{\frac{1}{4}} = 5$.

Vastaus

a) $x = 2$

b) $x = -3$ tai $x = 3$

c) $x = -5$ tai $x = 5$

9.3

a) $x^4 = 5$

$$\begin{array}{ll} x = \sqrt[4]{5} & \text{tai} \quad x = -\sqrt[4]{5} \\ \approx 1,50 & \approx -1,50 \end{array}$$

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 5 neljäs juuri ja sen vastaluku.

Laskimella $5^{\frac{1}{4}} \approx 1,50$.

b) $3x^5 = 63 \quad |:3$

$$x^5 = 21$$

$$\begin{array}{l} x = \sqrt[5]{21} \\ \approx 1,84 \end{array}$$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke.

Yhtälön ratkaisu on luvun 21 viides juuri.

Laskimella $21^{\frac{1}{5}} \approx 1,84$.

c)

$$16x^{10} - 500 = 0 \quad | +500$$

$$16x^{10} = 500 \quad |:16$$

$$x^{10} = 31,25$$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke.

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 31,25 kymmenes juuri ja sen vastaluku.

$$\begin{array}{ll} x = \sqrt[10]{31,25} & \text{tai} \quad x = -\sqrt[10]{31,25} \\ \approx 1,41 & \approx -1,41 \end{array}$$

Laskimella $31,25^{\frac{1}{10}} \approx 1,41$.

Vastaus

a) $x \approx -1,50$ tai $x \approx 1,50$

b) $x \approx 1,84$

c) $x \approx -1,41$ tai $x \approx 1,41$

9.4

a) $x^5 = 700$

$$x = \sqrt[5]{700} \\ \approx 3,71$$

b) $4x^4 = 24 \quad |:4$

$$x^4 = 6$$

$$x = \sqrt[4]{6} \quad \text{tai} \quad x = -\sqrt[4]{6} \\ \approx 1,57 \qquad \qquad \approx -1,57$$

c) $20x^6 - 50 = 70 \quad |+50$

$$20x^6 = 120 \quad |:20$$

$$x^6 = 6$$

$$x = \sqrt[6]{6} \quad \text{tai} \quad x = -\sqrt[6]{6} \\ \approx 1,35 \qquad \qquad \approx -1,35$$

Yhtälön ratkaisu on luvun 700 viides juuri.

$$\text{Laskimella } 700^{\frac{1}{5}} \approx 3,71.$$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke. Yhtälön ratkaisut ovat luvun 6 neljäs juuri ja sen vastaluku.

$$\text{Laskimella } 6^{\frac{1}{4}} \approx 1,57.$$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke.

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 6 kuudes juuri ja sen vastaluku.

$$\text{Laskimella } 6^{\frac{1}{6}} \approx 1,35.$$

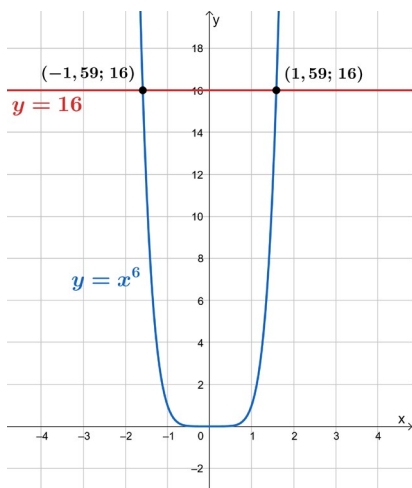
Vastaus

a) $x \approx 3,71$

b) $x \approx -1,57$ tai $x \approx 1,57$

c) $x \approx -1,35$ tai $x \approx 1,35$

9.5

a) Piirretään funktion $f(x) = x^6$ kuvaaja.

Yhtälön $x^6 = 16$ ratkaisut ovat ne muuttujan x arvot, joilla funktion f arvo on 16. Etsitään kuvaajalta ne pisteet, joiden y -koordinaatti on 16.

Piirretään suora $y = 16$.

Määritetään funktion f kuvaajan ja suoran leikkauspisteet.

Leikkauspisteiden x -koordinaatit kahden desimaalin tarkkuudella ovat $-1,59$ ja $1,59$.

Siis $x^6 = 16$, kun $x \approx -1,59$ tai $x \approx 1,59$.

b) Luvun 16 kuudes juuri on yhtälön $x^6 = 16$ positiivinen ratkaisu.

a-kohdan perusteella $\sqrt[6]{16} \approx 1,59$.

Vastaus

a) $x \approx -1,59$ tai $x \approx 1,59$

b) $\sqrt[6]{16} \approx 1,59$

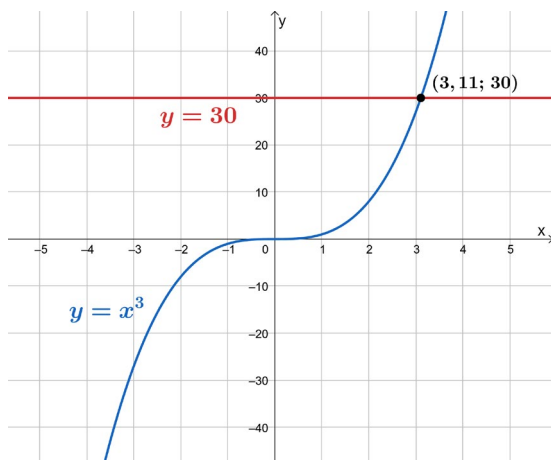
9.6

a) Piirretään funktion $f(x) = x^3$ kuvaaja.

Yhtälön $x^3 = 30$ ratkaisut ovat ne muuttujan x arvot, joilla funktion f arvo on 30. Etsitään kuvaajalta ne pisteet, joiden y -koordinaatti on 30.

Piirretään suora $y = 30$.

Määritetään funktion f kuvaajan ja suoran leikkauspiste.

Leikkauspisteen x -koordinaatti kahden desimaalin tarkkuudella on 3,11.

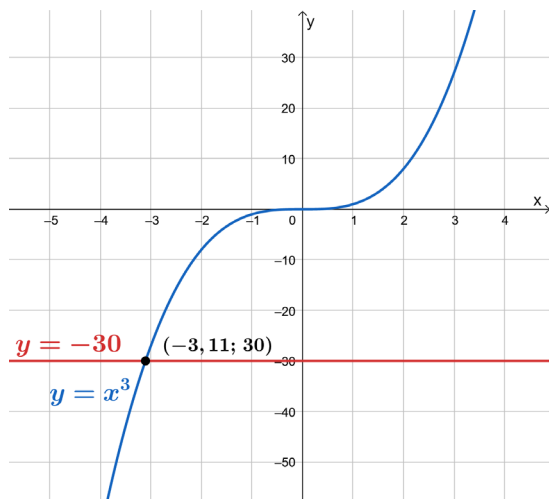
Siis $x^3 = 30$, kun $x \approx 3,11$.

b) Luvun -30 kuutiojuuri on yhtälön $x^3 = -30$ ratkaisu.

Yhtälön $x^3 = -30$ ratkaisut ovat ne muuttujan x arvot, joilla funktion f arvo on -30 . Etsitään kuvaajalta ne pisteet, joiden y -koordinaatti on -30 .

Piirretään suora $y = -30$.

Määritetään funktion f kuvaajan ja suoran leikkauspiste.

Leikkauspisteen x -koordinaatti kahden desimaalin tarkkuudella on $-3,11$.

Siis $x^3 = -30$, kun $x \approx -3,11$.

Näin ollen $\sqrt[3]{-30} \approx -3,11$.

Vastaus

a) $x \approx 3,11$

b) $\sqrt[3]{-30} \approx -3,11$

9.7

- a) Merkitään ja lasketaan luvun 2187 seitsemäs juuri.

$$\sqrt[7]{2187} = 3$$

Laskimella $2187^{\frac{1}{7}}$.

- b) Merkitään ja lasketaan luvun 4096 kuudes juuri.

$$\sqrt[6]{4096} = 4$$

Laskimella $4096^{\frac{1}{6}}$.

- c) Merkitään ja lasketaan luvun -2744 kuutiojuuri eli kolmas juuri.

$$\sqrt[3]{-2744} = -14$$

Laskimella $(-2744)^{\frac{1}{3}}$.

Vastaus

a) $\sqrt[7]{2187} = 3$

b) $\sqrt[6]{4096} = 4$

c) $\sqrt[3]{-2744} = -14$

9.8

- a) Merkitään ja lasketaan luvun -35 seitsemäs juuri.

$$\sqrt[7]{-35} = -1,6618... \approx -1,662 \quad \text{Laskimella } (-35)^{\frac{1}{7}}.$$

- b) Merkitään ja lasketaan luvun 34 kuudes juuri.

$$\sqrt[6]{34} = 1,7998... \approx 1,800 \quad \text{Laskimella } 34^{\frac{1}{6}}.$$

- c) Merkitään ja lasketaan luvun 5 viides juuri.

$$\sqrt[5]{5} = 1,3797... \approx 1,380 \quad \text{Laskimella } 5^{\frac{1}{5}}.$$

- d) Luvun -625 neljäs juuri merkitään $\sqrt[4]{-625}$. Juurta ei ole määritelty.

Vastaus

- a) $\sqrt[7]{-35} \approx -1,662$
b) $\sqrt[6]{34} \approx 1,800$
c) $\sqrt[5]{5} \approx 1,380$
d) $\sqrt[4]{-625}$, ei ole määritelty

9.9

- a) Yhtälön $x^8 = 5$ muuttujan x eksponentti on parillinen ja yhtälön oikealla puolella oleva luku ei ole negatiivinen. Yhtälöllä on kaksi ratkaisua.
- b) Yhtälön $x^{11} = -4$ muuttujan x eksponentti on pariton. Yhtälöllä on yksi ratkaisu.
- c) Yhtälön $x^6 = -15$ muuttujan x eksponentti on parillinen ja yhtälön oikealla puolella oleva luku on negatiivinen. Yhtälöllä ei ole yhtään ratkaisua.

Vastaus

- a) 2
- b) 1
- c) 0

9.10

- a) Applettia tutkimalla nähdään, että $x^4 = 8$, kun $x \approx -1,7$ tai $x \approx 1,7$.

Ratkaistaan yhtälön ratkaisun tarkat arvot laskemalla.

$$x^4 = 8$$

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 8 neljäs juuri ja sen vastaluku.

$$x = \sqrt[4]{8} \quad \text{tai} \quad x = -\sqrt[4]{8}$$

- b) Yhtälön voi sieventää muotoon

$$x^4 + 6 = 0 \quad | -6$$

$$x^4 = -6$$

Applettia tutkimalla nähdään, että yhtälöllä $x^4 + 6 = 0$ ei ole ratkaisuja.

- c) Applettia tutkimalla nähdään, että $x^3 = 6$, kun $x \approx 1,8$.

Ratkaistaan yhtälön ratkaisun tarkat arvot laskemalla.

$$x^3 = 6$$

Yhtälön ratkaisu on luvun 6 kolmas juuri.

$$x = \sqrt[3]{6}$$

- d) Applettia tutkimalla nähdään, että $5x^3 = -15$, kun $x \approx -1,4$.

Ratkaistaan yhtälön ratkaisun tarkat arvot laskemalla.

$$5x^3 = -15 \quad |:5$$

$$x^3 = -3$$

$$x = \sqrt[3]{-3}$$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke.

Yhtälön ratkaisu on luvun

-3 kolmas juuri.

Vastaus

a) appletilla: $x \approx -1,7$ tai $x \approx 1,7$

tarkat arvot: $x = \sqrt[4]{8}$ tai $x = -\sqrt[4]{8}$

b) ei ratkaisuja

c) appletilla: $x \approx 1,8$

tarkka arvo: $x = \sqrt[3]{6}$

d) appletilla: $x \approx -1,4$

tarkka arvo: $x = \sqrt[3]{-3}$

9.11

a) $x^4 = 256$

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 256 neljäs juuri ja sen vastaluku.

$$\begin{array}{ll} x = \sqrt[4]{256} & \text{tai} \quad x = -\sqrt[4]{256} \\ = 4 & = -4 \end{array} \quad \text{Laskimella } 256^{\frac{1}{4}} = 4.$$

b) $x^3 = -125$

Yhtälön ratkaisu on luvun -125 kolmas juuri.

$$\begin{array}{l} x = \sqrt[3]{-125} \\ = -5 \end{array} \quad \text{Laskimella } (-125)^{\frac{1}{3}} = -5.$$

c) $x^4 = -81$

Yhtälöllä ei ole ratkaisuja, koska minkään luvun neljäs potenssi ei ole negatiivinen luku.

Vastaus

a) $x = -4$ tai $x = 4$

b) $x = -5$

c) ei ratkaisuja

9.12

a) $7x^4 = 56 \quad |:7$

$$x^4 = 8$$

$$x = \sqrt[4]{8} \quad \text{tai} \quad x = -\sqrt[4]{8}$$
$$\approx 1,68 \quad \approx -1,68$$

b) $x^7 - 28 = 0 \quad | +28$

$$x^7 = 28$$

$$x = \sqrt[7]{28}$$
$$\approx 1,61$$

c)

$$3x^8 - 21 = 0 \quad | +21$$

$$3x^8 = 21 \quad |:3$$

$$x^8 = 7$$

$$x = \sqrt[8]{7} \quad \text{tai} \quad x = -\sqrt[8]{7}$$
$$\approx 1,28 \quad \approx -1,28$$

Vastaus

a) $x \approx -1,68$ tai $x \approx 1,68$

b) $x \approx 1,61$

c) $x \approx -1,28$ tai $x \approx 1,28$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke. Yhtälön ratkaisut ovat luvun 8 neljäs juuri ja sen vastaluku.

Laskimella $8^{\frac{1}{4}} \approx 1,68$.

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke. Yhtälön ratkaisu on luvun 28 seitsemäs juuri.

Laskimella $28^{\frac{1}{7}} \approx 1,61$.

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke.

Yhtälön ratkaisut ovat luvun 7 kahdeksas juuri ja sen vastaluku.

Laskimella $7^{\frac{1}{8}} \approx 1,28$.

9.13

a) $16x^4 = 32 \quad |:16$

$$x^4 = 2$$

$$x = \sqrt[4]{2} \quad \text{tai} \quad x = -\sqrt[4]{2}$$
$$\approx 1,19 \quad \approx -1,19$$

b) $6x^5 + 42 = 0 \quad |-42$

$$6x^5 = -42 \quad |:6$$

$$x^5 = -7$$

$$x = \sqrt[5]{-7}$$
$$\approx -1,48$$

c) $10x^3 + 170 = 0 \quad |-170$

$$10x^3 = -170 \quad |:10$$

$$x^3 = -17$$

$$x = \sqrt[3]{-17}$$
$$\approx -2,57$$

Vastaus

a) $x \approx -1,19$ tai $x \approx 1,19$

b) $x \approx -1,48$

c) $x \approx -2,57$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke. Yhtälön ratkaisut ovat luvun 2 neljäs juuri ja sen vastaluku.

Laskimella $2^{\frac{1}{4}} \approx 1,19$.

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke. Yhtälön ratkaisu on luvun -7 viides juuri.

Laskimella $(-7)^{\frac{1}{5}} \approx -1,48$.

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke. Yhtälön ratkaisu on luvun -17 kolmas juuri.

Laskimella $(-17)^{\frac{1}{3}} \approx -2,57$.

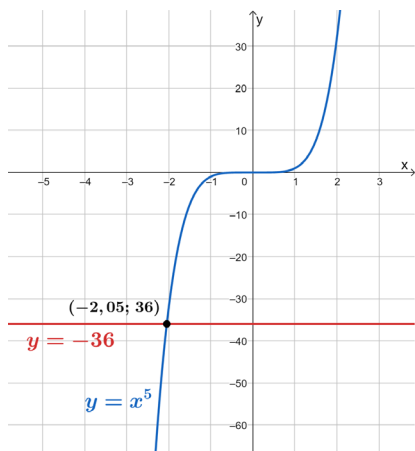
9.14

a) Piirretään funktion $f(x) = x^5$ kuvaaja.

Yhtälön $x^5 = -36$ ratkaisut ovat ne muuttujan x arvot, joilla funktion f arvo on -36 . Etsitään kuvaajalta ne pisteet, joiden y -koordinaatti on -36 .

Piirretään suora $y = -36$.

Määritetään funktion f kuvaajan ja suoran leikkauspiste.

Leikkauspisteen x -koordinaatti kahden desimaalin tarkkuudella on $-2,05$.

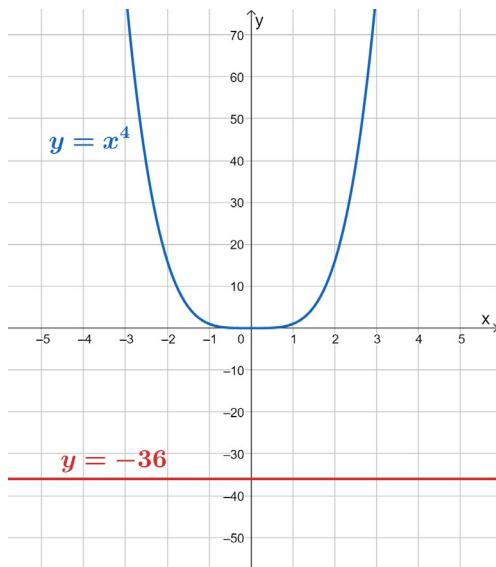
Siis $x^5 = -36$, kun $x \approx -2,05$.

b) Piirretään funktion $g(x) = x^4$ kuvaaja.

Yhtälön $x^4 = -36$ ratkaisut ovat ne muuttujan x arvot, joilla funktion g arvo on -36 . Etsitään kuvaajalta ne pisteet, joiden y -koordinaatti on -36 .

Piirretään suora $y = -36$.

Määritetään funktion g kuvaajan ja suoran leikkauspisteet.

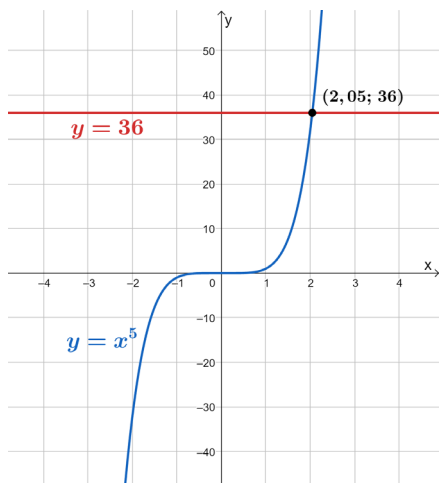
Leikkauspisteitä ei ole. Yhtälöllä $x^4 = -36$ ei siis ole ratkaisuja.

c) Luvun 36 viides juuri on yhtälön $x^5 = 36$ ratkaisu.

Yhtälön $x^5 = 36$ ratkaisut ovat ne muuttujan x arvot, joilla funktion f arvo on 36. Etsitään kuvaajalta ne pisteet, joiden y -koordinaatti on 36.

Piirretään suora $y = 36$.

Määritetään funktion f kuvaajan ja suoran leikkauspiste.

Leikkauspisteen x -koordinaatti kahden desimaalin tarkkuudella on 2,05.

Siis $x^5 = 36$, kun $x \approx 2,05$.

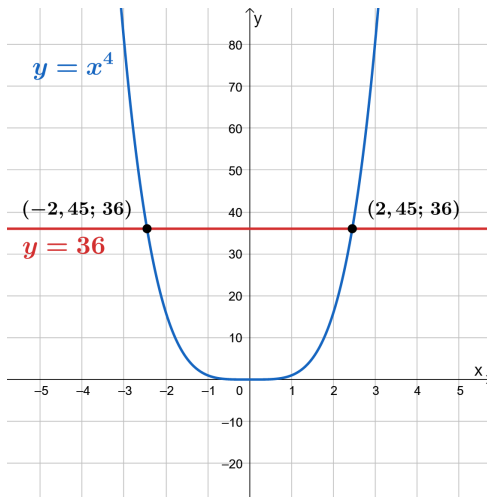
Näin ollen $\sqrt[5]{36} \approx 2,05$.

d) Luvun 36 neljäs juuri on yhtälön $x^4 = 36$ positiivinen ratkaisu.

Yhtälön $x^4 = 36$ ratkaisut ovat ne muuttujan x arvot, joilla funktion g arvo on 36. Etsitään kuvaajalta ne pisteet, joiden y -koordinaatti on 36.

Piirretään suora $y = 36$.

Määritetään funktion g kuvaajan ja suoran leikkauspiste.

Leikkauspisteiden x -koordinaatit kahden desimaalin tarkkuudella ovat $-2,45$ ja $2,45$.

Siis $x^4 = 36$, kun $x \approx -2,45$ tai $x \approx 2,45$.

Näin ollen $\sqrt[4]{36} \approx 2,45$.

Vastaus

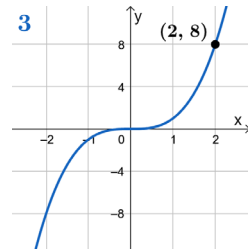
- a) $x \approx -2,05$
- b) ei ratkaisuja
- c) $\sqrt[5]{36} \approx 2,05$
- d) $\sqrt[4]{36} \approx 2,45$

9.15

Funktion $f(x) = x^3$ arvot voivat olla positiivisia tai negatiivisia. Kuvaaja on siis joko kuvaaja numero 3 tai 4. Lasketaan funktion arvo kohdassa $x = 2$.

$$f(2) = 2^3 = 8$$

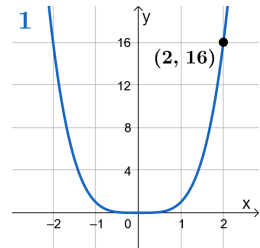
Funktion $f(x) = x^3$ kuvaaja kulkee siis pisteen $(2, 8)$ kautta. Oikea kuvaaja on 3.

Funktion $g(x) = x^4$ arvot eivät voi olla negatiivisia. Kuvaaja on siis joko kuvaaja numero 1 tai 2. Lasketaan funktion arvo kohdassa $x = 2$.

$$g(2) = 2^4 = 16$$

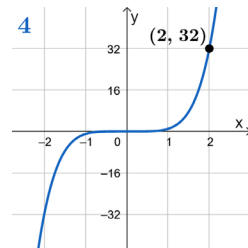
Funktion $g(x) = x^4$ kuvaaja kulkee siis pisteen $(2, 16)$ kautta. Oikea kuvaaja on 1.

Funktion $h(x) = x^5$ arvot voivat olla positiivisia tai negatiivisia. Kuvaaja on siis joko kuvaaja numero 3 tai 4. Lasketaan funktion arvo kohdassa $x = 2$.

$$h(2) = 2^5 = 32$$

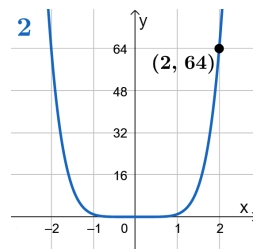
Funktion $h(x) = x^5$ kuvaaja kulkee siis pisteen $(2, 32)$ kautta. Oikea kuvaaja on 4.

Funktion $i(x) = x^6$ arvot eivät voi olla negatiivisia. Kuvaaja on siis joko kuvaaja numero 1 tai 2. Lasketaan funktion arvo kohdassa $x = 2$.

$$i(2) = 2^6 = 64$$

Funktion $i(x) = x^6$ kuvaaja kulkee siis pisteen $(2, 64)$ kautta. Oikea kuvaaja on 2.

Vastaus

$f - 3, g - 1, h - 4, i - 2$

9.16

- a) Merkitään ja lasketaan luvun 512 yhdeksäs juuri.

$$\sqrt[9]{512} = 2 \quad \text{Laskimella } 512^{\frac{1}{9}}.$$

- b) Merkitään ja lasketaan luvun 100 000 000 neljäs juuri.

$$\sqrt[4]{100\,000\,000} = 100 \quad \text{Laskimella } 100\,000\,000^{\frac{1}{4}}.$$

- c) Merkitään ja lasketaan luvun 1024 neliöjuuri.

$$\sqrt{1024} = 32$$

Vastaus

a) $\sqrt[9]{512} = 2$

b) $\sqrt[4]{100\,000\,000} = 100$

c) $\sqrt{1024} = 32$

9.17

- a) Merkitään ja lasketaan luvun 64 neljäs juuri.

$$\sqrt[4]{64} = 2,8284... \approx 2,828 \quad \text{Laskimella } 64^{\frac{1}{4}}.$$

- b) Merkitään ja lasketaan luvun $-32\,768$ viides juuri.

$$\sqrt[5]{-32\,768} = -8,000 \quad \text{Laskimella } (-32\,768)^{\frac{1}{5}}$$

- c) Merkitään ja lasketaan luvun 12 kolmas juuri.

$$\sqrt[3]{12} = 2,2894... \approx 2,289 \quad \text{Laskimella } 12^{\frac{1}{3}}.$$

- d) Luvun -729 kuudes juuri merkitään $\sqrt[6]{-729}$. Juurta ei ole määritelty.

Vastaus

- a) $\sqrt[4]{64} \approx 2,828$
b) $\sqrt[5]{-32\,768} = -8,000$
c) $\sqrt[3]{12} \approx 2,289$
d) $\sqrt[6]{-729}$, ei ole määritelty

9.18

a) $x^6 + 3 = 0 \quad | -3$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke.

$$x^6 = -3$$

Yhtälön $x^6 = -3$ muuttujan x eksponentti on parillinen ja yhtälön oikealla puolella oleva luku on negatiivinen. Yhtälöllä ei ole yhtään ratkaisua.

b) $x^4 - 30 = 0 \quad | +30$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke.

$$x^4 = 30$$

Yhtälön $x^4 = 30$ muuttujan x eksponentti on parillinen ja yhtälön oikealla puolella oleva luku ei ole negatiivinen. Yhtälöllä on kaksi ratkaisua.

c) $-x^7 + 20 = 0 \quad | -20$

Muokataan yhtälön vasemmalle puolelle pelkkä potenssilauseke.

$$-x^7 = -20 \quad | \cdot (-1)$$

$$x^7 = 20$$

Yhtälön $x^7 = 20$ muuttujan x eksponentti on pariton. Yhtälöllä on yksi ratkaisu.

Vastaus

- a) 0
- b) 2
- c) 1

9.19

- a) Merkitään vuotuista muutoskerrointa kirjaimella a ja alkuperäistä palkkaa kirjaimella p .

Työntekijöiden palkka tulee joka vuosi a -kertaiseksi. Vuosikymmenen lopussa työntekijöiden palkka on $a^{10}p$.

Toisaalta vuosikymmenen lopussa työntekijöiden palkka on kasvanut 140 %. Koska $100 \% + 140 \% = 240 \% = 2,4$, niin vuosikymmenen lopussa työntekijöiden palkka on kasvanut 2,4 -kertaiseksi. Tällöin palkka on $2,4p$.

Muodostetaan yhtälö ja ratkaistaan a .

$$a^{10}p = 2,4p \quad |:p$$

$$a^{10} = 2,4$$

$$a = \sqrt[10]{2,4}$$

$$a = 1,0914... \approx 1,091$$

Yhtälön ratkaisu on luvun

2,4 kymmenes juuri.

Muutoskerroin on positiivinen.

Palkan vuotuinen muutoskerroin on noin 1,091. Siis palkka kasvoi vuodessa noin 9,1 %.

Palkkojen nousu on laskettu olettaen, että palkat nousevat yhtä paljon joka vuosi. Todellisuudessa kuitenkin muutoskerroin voisi vaihdella vuodesta toiseen niin, että palkat nousevat keskimäärin 9,1 % vuodessa.

- b) Merkitään vuotuista muutoskerrointa kirjaimella q ja alkuperäisiä elinkustannuksia kirjaimella k .

Elinkustannukset tulevat joka vuosi q -kertaiseksi. Vuosikymmenen lopussa elinkustannukset ovat $q^{10}k$.

Toisaalta vuosikymmenen lopussa elinkustannukset ovat kasvaneet 92 %. Koska $100 \% + 92 \% = 192 \% = 1,92$, niin vuosikymmenen lopussa elinkustannukset ovat kasvaneet 1,92 -kertaisiksi. Tällöin kustannukset ovat $1,92k$.

Muodostetaan yhtälö ja ratkaistaan q .

$$q^{10}k = 1,92k \quad | : k$$

$$q^{10} = 1,92$$

Yhtälön ratkaisu on luvun

1,92 kymmenes juuri.

$$q = \sqrt[10]{1,92}$$

Muutoskerroin on positiivinen.

$$= 1,0674... \approx 1,067$$

Elinkustannusten vuotuinen muutoskerroin on noin 1,067.

Kustannukset siis kasvoivat vuodessa keskimäärin 6,7 %.

Vastaus

- a) On ratkaistu vuotuinen muutoskerroin a yhtälöstä $a^{10}p = 2,4p$, missä p on alkuperäinen palkka ja $100 \% + 140 \% = 240 \% = 2,4$. Näin on saatu $a \approx 1,091$. Jos palkat kasvavat joka vuosi 9,1 %, niin kymmenessä vuodessa kasvu on 140 %.
- b) 6,7 %

9.20

a) $\sqrt{4 \cdot 5} = \sqrt{20} = 4,47... \approx 4,5$

b) $\sqrt[3]{4 \cdot 5 \cdot 6} = 4,93... \approx 4,9$

Laskimella $(4 \cdot 5 \cdot 6)^{\frac{1}{3}}$.

c) $\sqrt[4]{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7} = 5,38... \approx 5,4$

Laskimella $(4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7)^{\frac{1}{4}}$.

Vastaus

a) 4,5

b) 4,9

c) 5,4